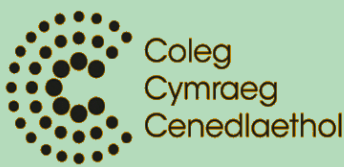

Etifeddiaeth Llanddowror: Sut mae mesur llythrennedd plant Cymru?

Marjorie Thomas
PhD Dyslecsia
Prifysgol Met Caerdydd

Y Prosiect Ymchwil

Prosiect i ymchwilio a datblygu profion safonedig newydd i fesur llythrennedd Cymraeg ac i awgrymu rhesymau posibl dros anawsterau llythrennedd a weilir.

Cydnabyddiaeth

Ariennir y prosiect hwn gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Fyddai'r fenter ddim yn bosibl heb gefnogaeth Prifysgol Metropolitan Caerdydd.

Llyfryddiaeth Gryno

Sizmur, J., Ager, R., Bradshaw, J., Classic, R., Galvis, M., Packer, J., Thomas, D. and Wheatler, R., 2019. Achievement of 15-year-old pupils in Wales PISA 2018 National report. [ebook] Slough: NFER. Available at: <https://gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2019-12/achievement-15-year-olds-program-international-student-assessment-pisa-national-report-2018-0.pdf> [Accessed 13 June 2022].

Dauncey, M., 2021. Reading between the lines: Welsh children's literacy skills. [online] Research.senedd.wales. Available at: <https://research.senedd.wales/research-articles/reading-between-the-lines-welsh-children-s-literacy-skills/> [Accessed 13 June 2022].

2013. The Impact of Poverty on Educational Attainment in Cardiff. [ebook] Cardiff Council. Available at: <https://www.cardiff.gov.uk/CYM/Eich-Cyngor/Cynghorwyr-a-chyfarfodydd/Craffu/Adroddiadau-craffu/Documents/CYP-%20Impact%20of%20Poverty%20on%20Educational%20Attainment.pdf> [Accessed 13 June 2022].

James, E.W. 2020. Griffith Jones (1684–1761) of Llanddowror and his 'Striking Experiment in Mass Religious Education' in Wales in the Eighteenth Century. In The Camarthenshire Antiquary, vol 56, pp 63 – 73.

Cefndir Ehangach y Prosiect

Rhwng 1731 a 1771 fe lwyddodd Ysgolion Cylchynol Gruffydd Jones ddysgu hanner poblogaeth Cymru i ddarllen. Cymru oedd un o wledydd mwyaf llythrennog yn Ewrop.

Erbyn heddiw, mae Cymru yn perfformio'n waeth na gwledydd eraill Prydain ar fesurau darllen rhyngwladol ac mae safon darllen ac ysgrifennu plant Cymru o hyd yn gaeth i lefelau amddifadedd.

Amserlin y Prosiect Ymchwil

Ymchwil i faes dyslecsia, llythrennedd a dwyieithrwydd	Creu bas data o ymarferwyr yn y maes llythrennedd	Ymchwilio i ba fath o brofion fyddai fwyaf defnyddiol	Ysgrifennu'r profion a'u peilota	Safoni'r profion gyda sampl ehangach, cenedlaethol.
Pwrpas y Prosiect Ymchwil Er mwyn mesur llythrennedd yn effeithiol yn y Gymraeg mae angen offer asesu cyfredol a pherthnasol. Os dymunir deall rhai o'r rhesymau dros anawsterau llythrennedd mae angen i'r asesiadau gynnwys profion diagnostig a fyddai'n gallu mesur sgiliau ar lefel gwybyddol sy'n angenrheidiol wrth ddatblygu llythrennedd, er enghraifft sgiliau ffonolegol. Pwrpas y prosiect yw i ffurfio casgliad o brofion er mwyn diwallu'r anghenion hyn.	Prosiect Rhan 1 Mae Profion Glannau Menai yn cael eu defnyddio i fesur sillafu, cywirdeb darllen a dealltwriaeth darllen yn y Gymraeg ar hyn o bryd. Penderfynwyd defnyddio'r profion hyn fel sail i'r casgliad newydd o asesiadau oherwydd: - Mae'n fformat sydd eisoes yn gyfarwydd i'r rhan fwyaf o ymarferwyr yn y maes llythrennedd Cymraeg - Mae'r profion yn syml ac yn gyflym i'w defnyddio	Methodoleg Rhan 1 1 Llunio holiadur i gasglu barn ymarferwyr llythrennedd Cymraeg ar gryfderau Profion Glannau Menai ac ar sut i'w datblygu ymhellach. 2 Dosbarthu'r holiadur trwy wefannau rhwydweithiau cymdeithasol a rhwydweithiau addysg 3 Bwydo canlyniadau'r holidaur i mewn i gynllun y profion newydd		

Sampl o'r Atebion

Beth yw prif gryfderau Glannau Menai?

At ba bwrpas ydych chi'n defnyddio'r profion?

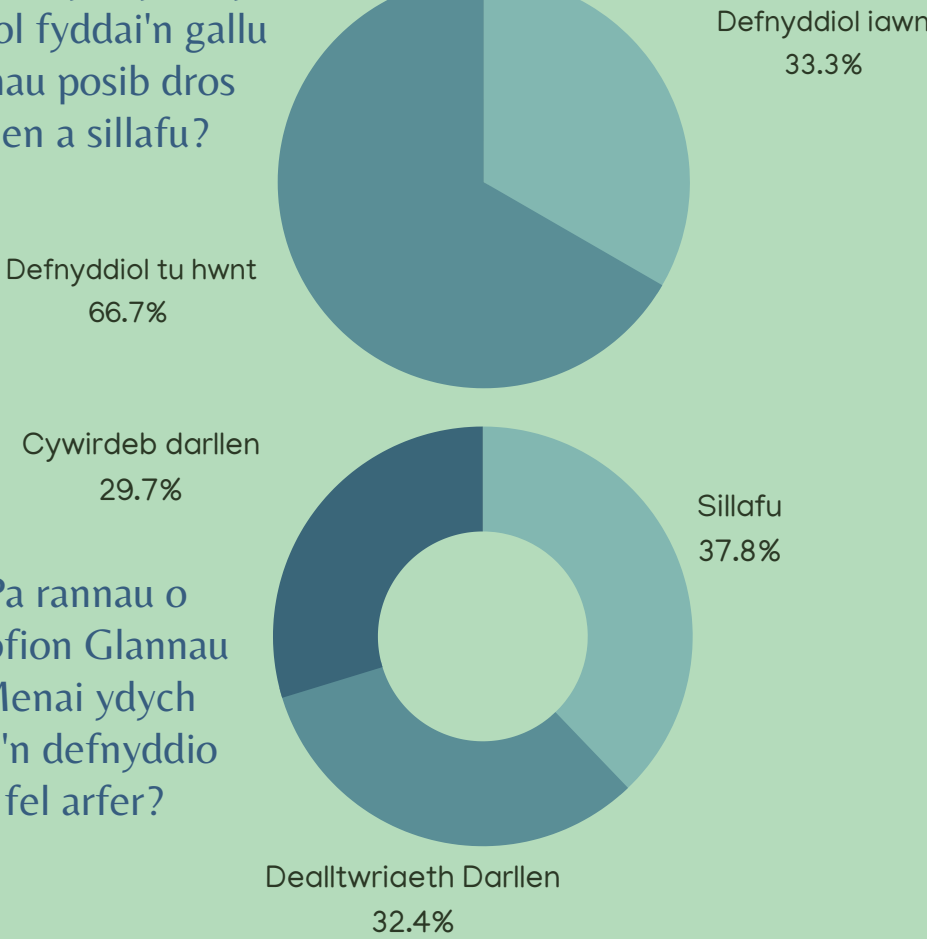
Beth yw ei brif wendidau?

Ydych chi'n defnyddio rhai elfennau mwy nag eraill?

A fyddai hi'n ddefnyddiol i chi os oedd y profion newydd yn cynnwys asesiadau gwybyddol fyddai'n gallu ymchwilio rhesymau posib dros anawsterau darllen a sillafu?

Cyswllt

ebost: st20214993@outlook.cardiffmet.ac.uk

trydar: @cannwyllycymry

nodwch eich diddordeb ar:
https://cardiffmet.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_eJW71nOg4PQe0Mm

Casgliad

- Mae'r ymarferwyr a atebodd yr holiadur yn defnyddio Profion Glannau Menai o hyd oherwydd does dim prawf arall tebyg yn Gymraeg
- Y defnydd mwyaf cyffredin yw fel prawf sillafu, ond mae'r rhannau darllen hefyd dal yn cael eu defnyddio yn eang, er bod terfyn oed y rhannau darllen yn creu rhwystredigaeth
- Prif gryfderau Profion Glannau Menai yw eu bod yn hawdd i weinyddu, yn safonedig ac yn Gymraeg
- Prif wendidau'r profion yw eu bod yn hen, mae rhai geiriau yn anodd ac ond un fersiwn o'r prawf sydd (hy rhaid ail-ddefnyddio'r un prawf pob tro felly mae'r plant yn dysgu'r atebion!)
- Roedd cryn dipyn o frwdfrydedd dros ddiwygio ac ehangu'r profion: i ddadansoddi sgiliau gwybyddol mewn modd diagnostig; i ychwanegu prawf paralel i ymestyn sgôp y profi; ac i allu defnyddio'r prawf wrth asesu am addasiadau arholiad